

กสม. ๑

รายงานผลการตรวจสอบ

การละเมิดสิทธิมนุษยชน

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

วันที่ ๑๘ เดือน ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๒

รายงานผลการตรวจสอบ ที่ ๔๔๕-๔๔๗/๒๕๖๒

เรื่อง สิทธิชุมชน กรณีกล่าวอ้างว่า ราษฎรที่อาศัยอยู่ในพื้นที่รอบเหมืองได้รับผลกระทบจากการประกอบกิจการเหมืองแร่ทองคำ

คำร้องที่	[Redacted]	ผู้ร้อง
๕๘๖/๒๕๕๔		บริษัท [Redacted] ผู้ถูกร้อง
คำร้องที่	[Redacted]	ผู้ร้อง
๔๙๕/๒๕๕๖		บริษัท [Redacted] ผู้ถูกร้อง
คำร้องที่	[Redacted]	ผู้ร้อง
๘๕/๒๕๕๗		บริษัท [Redacted] ผู้ถูกร้อง

คำร้องทั้งสามคำร้องนี้เป็นเรื่องเกี่ยวกับสิทธิชุมชน ซึ่งมีประเด็นร้องเรียนอย่างเดียวกัน และมีผู้ถูกร้องเป็นบริษัทเดียวกัน จึงให้พิจารณารวมกัน โดยให้เรียกผู้ร้องที่ ๑ ถึงที่ ๓ ตามคำร้องที่ ๕๘๖/๒๕๕๔ ว่า ผู้ร้องที่ ๑ ถึงที่ ๓ ตามลำดับ เรียกผู้ร้องที่ ๑ ถึงที่ ๕ ตามคำร้องที่ ๔๙๕/๒๕๕๖ ว่า ผู้ร้องที่ ๔ ถึงที่ ๘ ตามลำดับ เรียกผู้ร้องที่ ๖ ตามคำร้องที่ ๔๙๕/๒๕๕๖ ซึ่งเป็นบุคคลเดียวกับผู้ร้องตามคำร้องที่ ๘๕/๒๕๕๗ ว่า ผู้ร้องที่ ๙ และเรียกผู้ถูกร้องตามคำร้องทั้งสามคำร้องว่า ผู้ถูกร้อง

/๑. ความเป็นมา...

๑. ความเป็นมา

๑.๑ ผู้ร้องที่ ๑ ถึงที่ ๓ ได้ร้องเรียนต่อคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (ชุดที่ ๒) ตามคำร้องที่ ๕๘๖/๒๕๕๔ ลงวันที่ ๑๔ ธันวาคม ๒๕๕๔ กล่าวอ้างว่า [redacted] ราษฎรที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ [redacted] ตำบลเขาเจ็ดยักษ์ อำเภอทับคล้อ จังหวัดพิจิตร ได้รับความเดือดร้อนจากการประกอบกิจการเหมืองแร่ทองคำของผู้ถูกร้อง โดยเมื่อวันที่ ๑๖ ตุลาคม ๒๕๕๒ ผู้ถูกร้องได้ยื่นคำขอรับใบอนุญาตขยายโรงงานประกอบโลหกรรม ครั้งที่ ๑ ผลิตรโหะทองคำและโลหะเงินจากสินแร่ ในพื้นที่ตำบลเขาเจ็ดยักษ์ อำเภอทับคล้อ จังหวัดพิจิตร และมีราษฎรซึ่งได้รับผลกระทบจากการทำเหมืองแร่ดังกล่าวยื่นหนังสือคัดค้านการขอขยายโรงงานต่อสำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดพิจิตร แต่ผู้ถูกร้องกลับดำเนินการก่อสร้างโรงงานจนเสร็จ พร้อมทั้งดำเนินการติดตั้งเครื่องจักรและดำเนินการผลิตแล้วตั้งแต่ปี ๒๕๕๓ อีกทั้งได้ก่อสร้างบ่อเก็บกากแร่แห่งที่ ๒ (TSF ๒) บนพื้นที่ใบอนุญาตจัดตั้งสถานที่เพื่อการเก็บขังน้ำขุ่นข้นหรือมูลดินทรายนอกเขตเหมืองแร่ที่ [redacted] และพื้นที่ใบอนุญาตจัดตั้งสถานที่เพื่อการเก็บขังน้ำขุ่นข้นหรือมูลดินทรายนอกเขตเหมืองแร่ที่ [redacted] ทั้งที่พื้นที่ดังกล่าวอยู่กลางหมู่บ้านอันเป็นพื้นที่ชุมชน ผู้ร้องทั้งสามเห็นว่า การที่ผู้ถูกร้องดำเนินการก่อสร้างโรงงานโดยที่ยังไม่ได้รับอนุญาตเป็นการกระทำที่ผิดกฎหมายและละเมิดสิทธิมนุษยชน จึงขอให้ตรวจสอบ

๑.๒ ผู้ร้องที่ ๔ ถึงที่ ๙ ได้ร้องเรียนต่อคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (ชุดที่ ๒) ตามคำร้องที่ ๔๙๕/๒๕๕๕ ลงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๕๕ กล่าวอ้างว่า [redacted] ราษฎรที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ [redacted] ตำบลเขาเจ็ดยักษ์ อำเภอทับคล้อ จังหวัดพิจิตร ได้รับความเดือดร้อนจากการประกอบกิจการเหมืองแร่ทองคำของผู้ถูกร้อง ทั้งผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมและสุขภาพอนามัย กล่าวคือ ราษฎรในพื้นที่มีอาการเจ็บป่วย โดยมีการตรวจพบว่า มีสารโลหะหนักปนเปื้อนในเลือดสูงและมีสารหนูในปัสสาวะ สาเหตุเกิดจากการก่อสร้างบ่อเก็บกากแร่เพื่อเก็บสารไซยาไนด์ที่ไม่มีการป้องกันให้ถูกต้องตามหลักการทำเหมืองแร่และบ่อเก็บกากแร่ ทำให้มีสารเคมีรั่วไหลและส่งผลให้น้ำประปาของหมู่บ้านไม่สามารถใช้อุปโภคบริโภคได้ นอกจากนี้ ผู้ถูกร้องยังได้ดำเนินการก่อสร้างส่วนขยายเพิ่มเติมของโรงงานประกอบโลหกรรม (เฟส ๒) ก่อนที่จะได้รับอนุญาตจากกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ อีกทั้งมีการลักลอบทิ้งสารเคมี ราษฎรจึงร้องเรียนไปยังจังหวัดพิจิตร ต่อมาผู้ว่าราชการจังหวัดพิจิตร พร้อมด้วยอุตสาหกรรมจังหวัดพิจิตรและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้เข้าตรวจสอบพื้นที่ แต่หลังจากนั้น มีเพียงการแจ้งให้ผู้ถูกร้องเสียค่าปรับแล้วจึงเร่งออกใบอนุญาตให้แก่ผู้ถูกร้อง ผู้ร้องทั้งหกและราษฎรในพื้นที่เห็นว่า การประกอบกิจการเหมืองแร่ทองคำของผู้ถูกร้องส่งผลกระทบและสร้างความเสียหายแก่ราษฎรและชุมชนเป็นอย่างมาก จึงขอให้ตรวจสอบ

๑.๓ ผู้ร้องที่ ๙ ได้ร้องเรียนต่อคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (ชุดที่ ๒) ตามคำร้องที่ ๘๕/๒๕๕๗ ลงวันที่ ๔ มีนาคม ๒๕๕๗ กล่าวอ้างว่า [redacted] ซึ่งเป็นตัวแทนราษฎรที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ [redacted] ตำบลเขาเจ็ดยักษ์ อำเภอทับคล้อ จังหวัดพิจิตร ได้รับความเดือดร้อนจากการประกอบ

กิจการเหมืองแร่ทองคำของผู้ถูกร้อง ซึ่งได้ดำเนินการขุดสำรวจ ระเบิดหิน และแปรรูปสินแร่เพื่อผลิตทองคำตั้งแต่ปี ๒๕๔๔ จนถึงปัจจุบัน และผู้ถูกร้องมีแผนการที่จะขยายพื้นที่เหมืองแร่ทองคำเข้ามาในพื้นที่ [REDACTED] ตำบลเขาเจ็ดยอก ผู้ร้องที่ ๙ และราษฎรในพื้นที่เห็นว่า การประกอบกิจการเหมืองแร่ทองคำของผู้ถูกร้องส่งผลกระทบต่อราษฎรที่อาศัยอยู่บริเวณโดยรอบ ทั้งในด้านสิ่งแวดล้อม สุขภาพอนามัย และความเป็นอยู่ อีกทั้งผู้ถูกร้องยังมีการใช้สารไซยาไนด์ในการประกอบกิจการอีกด้วย นอกจากนี้ผู้ถูกร้องยังได้ก่อสร้างส่วนขยายของโรงงานประกอบโลหกรรมก่อนได้รับอนุญาต และมีการสร้างบ่อเก็บกากแร่ (TSF ๒) อยู่ใกล้แหล่งน้ำสาธารณะ ที่ผ่านมาราษฎรได้ร้องเรียนไปยังหน่วยงานต่าง ๆ เช่น สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี จังหวัดพิจิตร กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ ผู้ตรวจการแผ่นดิน แต่ก็ยังไม่ได้รับการแก้ไขปัญหา จึงขอให้ตรวจสอบ

๒. การพิจารณาคำร้องเบื้องต้น

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (ชุดที่ ๒) พิจารณาจากข้อเท็จจริงเบื้องต้นแล้วเห็นว่า พฤติการณ์ตามที่ผู้ร้องทั้งเก้ากล่าวอ้างเป็นกรณีเกี่ยวกับสิทธิชุมชน ซึ่งอยู่ในอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ตามพระราชบัญญัติคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๕

๓. การตรวจสอบ

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (ชุดที่ ๒) ได้มอบหมายให้คณะอนุกรรมการด้านสิทธิชุมชนดำเนินการตรวจสอบ ต่อมาคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (ชุดที่ ๒) พ้นจากตำแหน่งตามวาระ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (ชุดที่ ๓) จึงมอบหมายให้คณะอนุกรรมการด้านสิทธิชุมชนและฐานทรัพยากรดำเนินการตรวจสอบตามพระราชบัญญัติคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และระเบียบคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการในการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชน พ.ศ. ๒๕๕๘ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

ต่อมาคณะอนุกรรมการด้านสิทธิชุมชนและฐานทรัพยากรสิ้นสุดวาระลงในวันที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๖๐ อันเป็นวันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ มีผลใช้บังคับ ตามคำสั่งคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ที่ ๒๖/๒๕๖๐ ลงวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๖๐ พนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ จึงได้ดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไปตามหน้าที่และอำนาจที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ โดยพิจารณาประกอบการชี้แจงและพยานหลักฐาน ดังต่อไปนี้

๑) สำเนาหนังสือชี้แจงข้อเท็จจริงของผู้ถูกร้อง ที่ [REDACTED] ลงวันที่ ๑ กันยายน ๒๕๕๔ ถึงอธิบดีกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่

๒) สำเนาคำพิพากษาศาลปกครองพิษณุโลก คดีหมายเลขดำที่ [REDACTED]
คดีหมายเลขแดงที่ [REDACTED]

๓) สำเนาคำพิพากษาศาลปกครองพิษณุโลก คดีหมายเลขดำที่ [REDACTED]
คดีหมายเลขแดงที่ [REDACTED]

๔) หนังสือกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ ที่ ออก ๐๕๐๘/๔๔๑๖ ลงวันที่
๒๔ กันยายน ๒๕๕๗ ถึงประธานอนุกรรมการด้านสิทธิชุมชน

๔. ความเห็นคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้พิจารณาคำร้อง ข้อเท็จจริงฝ่ายผู้ร้อง ฝ่ายผู้ถูกร้อง และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งบทบัญญัติของกฎหมายแล้ว ข้อเท็จจริงรับฟังในเบื้องต้นได้ว่า [REDACTED] ราษฎรที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ตำบลเขาเจ็ดยอด อำเภอทับคล้อ จังหวัดพิจิตร ได้รับความเดือดร้อนจากการประกอบกิจการเหมืองแร่ทองคำของผู้ถูกร้องซึ่งตั้งอยู่ในพื้นที่ดังกล่าว โดยเมื่อปี ๒๕๓๖ ผู้ถูกร้องได้ยื่นคำขออาชญาบัตรพิเศษเพื่อสำรวจแร่ทองคำบริเวณพื้นที่รอยต่อระหว่างจังหวัดพิจิตร จังหวัดเพชรบูรณ์ และจังหวัดพิษณุโลก จำนวน ๑๔ แปลง เนื้อที่รวมประมาณ ๑๑๐,๐๐๐ ไร่ และได้รับอนุญาตอาชญาบัตรพิเศษเพื่อการสำรวจแร่เมื่อปี ๒๕๓๘ เนื่องจากผู้ถูกร้องได้สำรวจพบแหล่งแร่ทองคำบริเวณเขตรอยต่อของตำบลเขาเจ็ดยอด อำเภอทับคล้อ จังหวัดพิจิตร กับตำบลท้ายดง อำเภอวังโป่ง จังหวัดเพชรบูรณ์ ต่อมาปี ๒๕๔๑ ผู้ถูกร้องจึงได้ยื่นคำขอประทานบัตรเพื่อการทำเหมืองแร่ทองคำจำนวน ๔ แปลง และได้รับอนุญาตประทานบัตรเหมืองแร่ทองคำเมื่อวันที่ ๑๙ มิถุนายน ๒๕๔๓ พร้อมทั้งได้รับใบอนุญาตประกอบโลหกรรมเมื่อวันที่ ๑๑ กันยายน ๒๕๔๓ และเมื่อปี ๒๕๔๖ ผู้ถูกร้องได้ยื่นคำขอประทานบัตรเพิ่มเติมอีก จำนวน ๙ แปลง อยู่ทางทิศเหนือของพื้นที่ที่ได้รับประทานบัตรกลุ่มเดิม โดยได้รับอนุญาตประทานบัตรเพิ่มเติมเมื่อวันที่ ๒๑ กรกฎาคม ๒๕๕๑ และได้เปิดทำเหมืองเพื่อผลิตแร่ทองคำตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน ๒๕๕๑ เป็นต้นมา ปัจจุบันผู้ถูกร้องมีประทานบัตรจำนวน ๑๔ แปลง โดยมีประทานบัตรตั้งอยู่ในเขตพื้นที่จังหวัดพิจิตร ๘ แปลง และอยู่ในเขตจังหวัดเพชรบูรณ์ ๖ แปลง รวมเนื้อที่ทั้งสิ้น ๓,๗๒๕-๓-๔๐ ไร่ ทั้งนี้ ในระหว่างการประกอบกิจการเหมืองแร่ทองคำของผู้ถูกร้อง ได้มีประเด็นปัญหาการร้องเรียนที่เกี่ยวข้องกับการประกอบกิจการ ดังนี้

ประเด็นที่หนึ่ง กรณีผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมและสุขภาพอนามัยจากการประกอบกิจการเหมืองแร่ของผู้ถูกร้อง ปรากฏข้อเท็จจริงว่า เมื่อวันที่ ๑๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๓ [REDACTED] ราษฎรที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ [REDACTED] ตำบลเขาเจ็ดยอด อำเภอทับคล้อ จังหวัดพิจิตร และ [REDACTED] กลุ่มราษฎรที่ได้รับผลกระทบจากเหมืองแร่ทองคำของผู้ถูกร้อง ได้ยื่นฟ้องรัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม อธิบดีกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ คณะกรรมการเหมืองแร่ อธิบดีกรมป่าไม้ และองค์การบริหารส่วนตำบลเขาเจ็ดยอด ต่อศาลปกครองพิษณุโลก เป็นคดีหมายเลขดำที่ [REDACTED] โดยกล่าวอ้างว่า การที่หน่วยงานของรัฐดังกล่าวดำเนินการออกประทานบัตร

เหมืองแร่ให้แก่ผู้ถูกร้องในพื้นที่ตำบลเขาเจ็ดยอก อำเภอทับคล้อ จังหวัดพิจิตร เป็นการกระทำที่ไม่ถูกต้องตามขั้นตอนอันเป็นสาระสำคัญตามที่กฎหมายกำหนด ซึ่งเกี่ยวข้องกับเรื่องกระบวนการรับฟังความเห็นของประชาชนและผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม สุขภาพอนามัย และคุณภาพชีวิตของคนในชุมชน จึงขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือมีคำสั่งให้มีการเพิกถอนประทานบัตรและระงับการดำเนินการที่เกี่ยวข้อง ต่อมาศาลปกครองพิษณุโลกได้มีคำพิพากษาในคดีดังกล่าวแล้ว ตามคดีหมายเลขแดงที่ [REDACTED] ลงวันที่ ๒๗ มีนาคม ๒๕๕๕ และผู้ฟ้องคดีได้ยื่นอุทธรณ์คำพิพากษาเมื่อวันที่ ๒๕ เมษายน ๒๕๕๕ ปัจจุบันคดีดังกล่าวอยู่ระหว่างการพิจารณาของศาลปกครองสูงสุด ตามคดีหมายเลขดำที่ [REDACTED]

ประเด็นที่สอง กรณีราษฎรในพื้นที่คัดค้านการก่อสร้างโรงประกอบโลหกรรมส่วนขยายเนื่องจากเมื่อวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓ ผู้ถูกร้องได้ยื่นขอเปลี่ยนแปลงหรือเพิ่มเติมแผนผังกรรมวิธีประกอบโลหกรรม ซึ่งมีกำลังการผลิตเพิ่มขึ้นจากเดิม ๒.๓ ล้านตันต่อปี เป็น ๕ ล้านตันต่อปี ซึ่งเป็นการเพิ่มเติมเครื่องจักรและอุปกรณ์เพื่อขยายการผลิตโลหะทองคำรวมทั้งเปลี่ยนแปลงกระบวนการผลิตซึ่งกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่เห็นว่า โครงการดังกล่าวเข้าข่ายโครงการที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อชุมชนอย่างรุนแรง^๑ จึงให้ผู้ถูกร้องจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมสำหรับโครงการหรือกิจการที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อชุมชนอย่างรุนแรง ทั้งทางด้านคุณภาพสิ่งแวดล้อม ทรัพยากรธรรมชาติและสุขภาพ (EHIA) ต่อมาผู้ถูกร้องจึงได้จัดทำรายงาน EHIA ดังกล่าวและได้รับความเห็นชอบแล้ว จากนั้นเมื่อวันที่ ๕ ตุลาคม ๒๕๕๕ กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่จึงได้อนุญาตให้ผู้ถูกร้องเปลี่ยนแปลงหรือเพิ่มเติมแผนผังกรรมวิธีประกอบโลหกรรมส่วนขยาย

ประเด็นที่สาม กรณีการก่อสร้างบ่อเก็บกากแร่แห่งที่ ๒ (TSF ๒) ซึ่งแต่เดิมผู้ถูกร้องได้กำหนดเขตพื้นที่ก่อสร้างบ่อเก็บกากแร่แห่งที่ ๒ บริเวณด้านทิศตะวันตกเฉียงใต้ของบ่อเก็บกากแร่แห่งที่ ๑ ต่อมาผู้ถูกร้องได้ยื่นขอเปลี่ยนแปลงผังโครงการทำเหมือง พร้อมทั้งขอเปลี่ยนแปลงตำแหน่งที่ตั้งของบ่อเก็บกากแร่แห่งที่ ๒ จากด้านทิศตะวันตกเฉียงใต้มาอยู่ทางด้านทิศตะวันตก ซึ่งอยู่ในพื้นที่ที่ได้รับอนุญาตจัดตั้งสถานที่เพื่อการเก็บขังน้ำขุ่นข้นหรือมูลดินทรายนอกเขตเหมืองแร่ตามใบอนุญาตที่ [REDACTED] และ [REDACTED] โดยกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ได้อนุญาตให้เปลี่ยนแปลงผังโครงการทำเหมืองแร่ดังกล่าวได้ โดยในการก่อสร้างจะต้องเป็นไปตามมาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ต่อมาผู้ถูกร้องได้รับอนุญาตให้เปิดใช้งานบ่อเก็บกากแร่แห่งที่ ๒ จากเจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่จังหวัดพิจิตรตั้งแต่วันที่ ๒๙ สิงหาคม ๒๕๕๖

/ทั้งนี้...

^๑ ประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง กำหนดประเภท ขนาด และวิธีปฏิบัติสำหรับโครงการหรือกิจการที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อชุมชนอย่างรุนแรง ทั้งทางด้านคุณภาพสิ่งแวดล้อม ทรัพยากรธรรมชาติและสุขภาพ ที่ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือเอกชนจะต้องจัดทำรายงานวิเคราะห์ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๕๓ ลงวันที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๕๓ ลำดับที่ ๒.๒ ของตารางในเอกสารแนบท้ายประกาศ กำหนดให้เหมืองแร่โลหะอื่นที่ใช้ไซยาไนด์ในกระบวนการผลิตทุกขนาด เป็นโครงการหรือกิจการที่จะต้องได้รับอนุญาตจากทางราชการตามกฎหมายให้เสนอรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสุขภาพในชั้นขอประทานบัตร

ทั้งนี้ ในส่วนของประเด็นที่สองและประเด็นที่สามนั้น เมื่อวันที่ ๒ มีนาคม ๒๕๕๕ ผู้ร้อง ที่ ๒ กับพวกรวม ๑๐๘ คน ได้ยื่นฟ้องรัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม อธิบดีกรมอุตสาหกรรม พื้นฐานและการเหมืองแร่ อธิบดีกรมป่าไม้ องค์กรการบริหารส่วนตำบลเขาเจ็ดยอด กรมควบคุมมลพิษ กรมที่ดิน สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ผู้อำนวยการสำนักงาน อุตสาหกรรมจังหวัดพิจิตร ผู้ว่าราชการจังหวัดพิจิตร เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดพิจิตร สาขาตะพานหิน นายอำเภอทับคล้อ บริษัท [REDACTED] อธิบดีกรมโรงงาน และผู้ถูกร้อง ต่อศาลปกครองพิษณุโลก เป็นคดีหมายเลขดำที่ [REDACTED] ในคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ กระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย และละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ ซึ่งเกี่ยวข้องกับ การประกอบโลหกรรมส่วนขยายของผู้ถูกร้องและการออกใบอนุญาตการขยายโรง ประกอบโลหกรรมให้แก่ผู้ถูกร้อง รวมทั้งการก่อสร้างบ่อเก็บกากแร่แห่งที่ ๒ ของผู้ถูกร้อง โดยขอให้ศาลมี คำพิพากษาหรือมีคำสั่งให้ผู้ถูกร้องหยุดประกอบโลหกรรมส่วนขยายและหยุดทำการใด ๆ ในโรง ประกอบโลหกรรมส่วนขยายไว้ก่อน และให้ผู้ถูกร้องระงับการดำเนินการใด ๆ ในเขตพื้นที่ตามใบอนุญาต จัดตั้งสถานที่เพื่อการเก็บขังน้ำขุ่นข้นหรือมูลดินทรายนอกเขตพื้นที่เหมืองแร่ที่ [REDACTED] [REDACTED] รวมทั้งขอให้ศาลกำหนดมาตรการหรือวิธีการชั่วคราวอื่นใดตามสมควรเพื่อป้องกันมิให้เกิดผล กระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสุขภาพของประชาชน ต่อมาศาลปกครองพิษณุโลกได้มีคำพิพากษาในคดี ดังกล่าวแล้ว ตามคดีหมายเลขแดงที่ [REDACTED] ลงวันที่ ๒๙ พฤษภาคม ๒๕๕๗ และผู้ถูกร้องได้ยื่น อุทธรณ์คำพิพากษาในคดีดังกล่าว ปัจจุบันคดีอยู่ระหว่างการพิจารณาของศาลปกครองสูงสุด ตามคดี หมายเลขดำที่ [REDACTED]

อนึ่ง เมื่อวันที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๕๙ หัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติโดยความเห็นชอบ ของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ได้อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๔๔ ของรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ ออกคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๗๒/๒๕๕๙ เรื่อง การแก้ไขปัญหาผลกระทบจากการประกอบกิจการเหมืองแร่ทองคำ โดยกำหนดให้ ผู้ประกอบการที่ได้รับประทานบัตรและใบอนุญาตต่าง ๆ ตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการประกอบกิจการ เหมืองแร่ทองคำ ต้องระงับการประกอบกิจการไว้ตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม ๒๕๖๐ เป็นต้นไป แต่ทั้งนี้ ผู้ประกอบการดังกล่าวยังคงมีหน้าที่ในการฟื้นฟูพื้นที่ตามมาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบ สิ่งแวดล้อมที่กำหนดไว้ในรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม ไม่ว่าพื้นที่ประทานบัตรจะอยู่ใน ความรับผิดชอบของหน่วยงานใดก็ตาม ซึ่งผู้ถูกร้องถือเป็นผู้ประกอบการที่ต้องปฏิบัติตามคำสั่งนี้ด้วย

จากข้อเท็จจริงดังกล่าวเห็นว่า กรณีตามคำร้องทั้งสามในประเด็นเกี่ยวกับผลกระทบด้าน สิ่งแวดล้อมและสุขภาพอนามัยของประชาชนจากการประกอบกิจการเหมืองแร่ทองคำของผู้ถูกร้องนั้น [REDACTED] ราษฎร [REDACTED] ตำบลเขาเจ็ดยอด อำเภอทับคล้อ จังหวัดพิจิตร ได้ยื่นฟ้อง หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องเป็นคดีต่อศาลปกครองพิษณุโลก เพื่อขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือมีคำสั่งให้

เพิกถอนประทานบัตรและระงับการดำเนินการใด ๆ ที่เกี่ยวกับการประกอบกิจการเหมืองแร่ทองคำของผู้ถูกร้อง ตามคดีหมายเลขดำที่ [REDACTED] และต่อมาศาลปกครองพิษณุโลกได้มีคำพิพากษาแล้ว ตามคดีหมายเลขแดงที่ [REDACTED] ลงวันที่ ๒๗ มีนาคม ๒๕๕๕ ซึ่งมีประเด็นแห่งคดีเกี่ยวกับผลกระทบจากการประกอบกิจการเหมืองแร่ทองคำอันเป็นประเด็นเดียวกันกับคำร้องทั้งสามนี้ ส่วนประเด็นที่มีราษฎรคัดค้านการก่อสร้างโรงประกอบโลหกรรมส่วนขยายและบ่อเก็บกากแร่แห่งที่ ๒ ของผู้ถูกร้อง นั้น เมื่อวันที่ ๒ มีนาคม ๒๕๕๕ ผู้ร้องที่ ๒ กับพวกรวม ๑๐๘ คน ได้ยื่นฟ้องหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องรวมทั้งผู้ถูกร้อง เป็นคดีต่อศาลปกครองพิษณุโลกในคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย และละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ ตามคดีหมายเลขดำที่ [REDACTED] และต่อมาศาลปกครองพิษณุโลกได้มีคำพิพากษาแล้ว ตามคดีหมายเลขแดงที่ [REDACTED] ลงวันที่ ๒๙ พฤษภาคม ๒๕๕๗ ซึ่งมีประเด็นแห่งคดีเกี่ยวกับการคัดค้านการก่อสร้างโรงประกอบโลหกรรมส่วนขยายและบ่อเก็บกากแร่แห่งที่ ๒ ของผู้ถูกร้องอันเป็นประเด็นเดียวกันกับคำร้องทั้งสามนี้ด้วยเช่นกัน ทั้งนี้ ปัจจุบันคดีทั้งสองคดีดังกล่าวยังอยู่ระหว่างการพิจารณาของศาลปกครองสูงสุด ดังนั้น จึงเป็นกรณีตามมาตรา ๓๙ (๑) ประกอบมาตรา ๓๙ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ ซึ่งบัญญัติให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติสั่งยุติเรื่อง หากเป็นเรื่องที่มีการฟ้องร้องเป็นคดีอยู่ในศาล หรือเรื่องที่ศาลมีคำพิพากษา คำสั่ง หรือคำวินิจฉัยเสร็จเด็ดขาดแล้ว เห็นควรยุติเรื่อง

๕. มติคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ในคราวประชุมด้านการคุ้มครองและมาตรฐานการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน ครั้งที่ ๒๙/๒๕๖๒ เมื่อวันที่ ๑๘ ธันวาคม ๒๕๖๒ จึงมีมติให้ยุติเรื่อง

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

นายวัล ติงสมิตร	ประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
นางฉัตรสุดา จันทร์ดียิ่ง	กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
นางประกายรัตน์ ต้นธีรวงศ์	กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
นายสมณ พรมมรส	กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
นางสาวอารีวรรณ จตุทอง	กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
นางภิรมย์ ศรีประเสริฐ	กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
นายสุวัฒน์ เทพอารักษ์	กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ